

KODEKS ETYCZNY MEDIATORA

w pakiecie standaryzacyjnym Krajowego Centrum Mediacji

PREAMBUŁA

- jest propozycją dialogu na temat tego, czym jest i czym ma być mediacja jako zyskująca coraz powszechniejszą akceptację w społeczeństwie polskim instytucja demokratycznego ładu społeczeństwa obywatelskiego ludzi wolnych i szanujących wolność innych.
- jest podstawą wyznaczającą granice: czym jest mediacja i jaka jest rola mediatora – osoby podejmującej się prowadzenia mediacji, w relacji z osobami korzystającymi z pomocy mediatora,
- jest dokumentem w oparciu o który mediatorzy Krajowego Centrum Mediacji określają rolę i zadania mediatora, jak również miejsce mediacji jako jednej z form społecznego komunikowania,
- jest podstawą krystalizacji się zawodu mediatora,
 - tworzy możliwie najszerszą formułę w której mogłoby dochodzić do realizacji podstawowego w zadania mediatora usprawniania porozumiewania się w sytuacjach, gdy ludzie są gotowi do skorzystania z pomocy mediatora,
 - dotyczy rozumienia roli mediatora bez uszczegóławiania związanego ze specyficzną dziedziną uprawnień np. mediator sądowy w sprawach karnych czy mediator sporów zbiorowych, mediator stały, mediator szkolny itd - z zastrzeżeniem, że żadne uszczegółowienie nie może być sprzeczne z postanowieniami Karty Etycznej Mediatora,
- jest podstawą odpowiedzialności etycznej przed Sądem Koleżeńskim KSM.

• MEDIACJA

Mediacja to taki sposób porozumiewania się ludzi [stron] w którym uczestniczy mediator.

Zadaniem mediatora jest usprawnienie rozumienia się ludzi oraz pomoc w skutecznej realizacji ich własnych interesów.

Mediacja jest porozumiewaniem się partnerskim w którym obu stronom przysługują te same prawa

Mediacja odbywa się na wniosek [a w ostateczności za zgodą] zainteresowanych stron. Mediacja jest postępowaniem dobrowolnym dla jej uczestników w całym swoim przebiegu.

Mediacja jest postępowaniem poufnym.

W trakcie postępowania mediacyjnego nie może dojść do naruszania godności któregokolwiek z uczestników postępowania.

Strony powinny zaakceptować osobę prowadzącą mediację [przynajmniej nie wyrazić sprzeciwu]

Strony przed przystąpieniem do mediacji powinny zostać poinformowane o tym czym jest postępowanie mediacyjne i jaka jest dopuszczalna ingerencja mediatora w proces porozumiewania się stron.

Przed przystąpieniem do postępowania należy ustalić czas trwania i wynagrodzenie mediatora.

Mediacja może być stosowana w każdym przypadku w którym strony zwracają się do mediatora

Mediator ma prawo nie podjąć się swej roli, ewentualnie w trakcie postępowania się wycofać.

Mediator nie może podejmować się mediacji jeżeli w jego ocenie nie będzie w stanie zachować bezinteresowności lub, gdy przekracza to jego kompetencje

• MEDIATOR

Mediatorem może być uprawniona lub upoważniona osoba posiadająca:

- kompetencje w zakresie prowadzenia postępowania mediacyjnego,
- doświadczenie życiowe,
- umiejętności społeczne w zakresie kontaktów międzyludzkich
- praktykę w prowadzeniu postępowań mediacyjnych,

W swoich działaniach na polu mediacji mediator ma być:

- bezstronny, tzn. nie angażujący się po czyjejkolwiek stronie, nie zainteresowany wynikiem, ani czasem trwania postępowania mediacyjnego
- Kompetentny w zakresie postępowania mediacyjnego [posiadający wiedzę i umiejętności w zakresie porozumiewania się ludzi, przywracania zakłóconych relacji, tworzenia warunków sprzyjających porozumiewaniu się ludzi,
- Odpowiedzialny i spolegliwy podejmujący się zadań, którym jest w stanie sprostać i wywiązujący się z podjętych zadań i zobowiązań także:
 - w zakresie dochowania tajemnicy treści postępowania mediacyjnego
 - w zakresie niedopuszczania do sytuacji w której w postępowaniu mediacyjnym naruszana była godność któregokolwiek ze stron

CELE I ISTOTA MEDIACJI

– trwale zakończenie konfliktu i doprowadzenie do satysfakcjonującej dla wszystkich stron porozumienia.

KARTA ETYCZNA

Mediator skłania swą wolę ku pokorze, łagodności, męstwu i sprawiedliwości,
ku poszanowaniu godności, indywidualnych potrzeb, idei i wartości człowieka,
ku nawykowi **zachowywania średniej miary.**

1. **Pokora** – wynika z odmienności indywidualnych punktów widzenia;
wynika z rozumienia świata i swojego w nim miejsca
 - **jest również środkiem** – między służalczością a zarozumiałstwem,
2. **Łagodność** – jest cnotą cierpliwości, rzetelności i konsekwencji,
 - **jest również środkiem** – między nieczułością a porywcznością.
3. **Męstwo** – jest wytrwałością w dążeniu do dobra, lojalnością wobec ludzi i zasad,
 - **jest również środkiem** – między tchórzostwem a zuchwałością.
4. **Sprawiedliwość**¹ – wypełnia ideę równości i szacunku dla prawa,
 - **jest również środkiem** – między słusznymi racjami osób tkwiących w konflikcie.

- **CELE KODEKSU ETYCZNEGO MEDIATORA**
- **KRYTERIA WYSTĘPUJĄCE W KODEKSIE**
- **WARUNKI I ZASADY MEDIACJI**
- **POSTAWY, CECHY I UMIEJĘTNOŚCI MEDIATORA**
- **PROCEDURY KODEKSU ETYCZNEGO**

CELE KODEKSU ETYCZNEGO: rozwijanie kompetencji² u mediatorów

– jako osób pomagających skonfliktowanym stronom w porozumieniu się. Kodeks

- formułuje wartości podstawowe – wyznacza cele i wzorce
- określa kompetencje i normy, jak również zakres praw i obowiązków mediatorów,

Podstawowe wymagania stawiane mediatorowi:

- „**primum non nocere**” – zapewnienie, by postępowanie mediatora (realizowanie jego zadań) nie łączyło się ze szkodami dla żadnej ze stron konfliktów,
- **zapewnienie realizacji i ochrony zasad mediacji** w działalności zawodowej mediatorów,
- „**wiedzieć, co we mnie dobre a co złe**” – poznawanie siebie przez mediatorów: walorów i słabości; formułowanie sposobów doskonalenia zawodowego i osobistego

KRYTERIA WYSTĘPUJĄCE W KODEKSIE

„*wiedzieć, na czym polega bycie dobrym mediatorem*” – mierniki służące za podstawę oceny

KRYTERIA WYSTĘPUJĄCE W KODEKSIE wynikają z zasad i cech mediacji, jako „*techne*”³:

- rzemiosła (do oceny przez komisję etyki),
- sztuki: zadawania pytań, motywacji, aktywizacji i inspiracji (element budowania prestiżu mediatora – realizowany poprzez samoocenę i superwizję),
- konstruktywnego postępowania w konflikcie – działania w dobrej wierze ze znajomością metody mediacji (do oceny przez komisję etyki),

¹ sprawiedliwość – cnota moralna, polegająca na dawaniu innym tego, na co bezstronnie zasługują; w tradycji (Arystoteles) utożsamiana z doskonałością moralną; zasada charakteryzująca prawo oraz instytucje społ. i polit., sankcjonująca ideę równości oraz przestrzeganie prawa; różni się s. wymienną (komutatywną): ...

² kompetencja – znajomość rzeczy, przejawiająca się w braniu odpowiedzialności za słowa i czyny owej rzeczy dotyczące,

³ techne – sztuka, rzemiosło, sprawność, umiejętność, wszystko to, co wykonywane jest wg jakichś reguł.

- stosowania przez mediatora nieinwazyjnych i pokojowych technik pozbawionych manipulacji (do oceny przez komisję etyki).

WARUNKI I ZASADY MEDIACJI

w odniesieniu do wszystkich uczestników postępowania mediacyjnego – mediatora i stron:

- o dobrowolność udziału w mediacji,
- o poufność postępowania mediacyjnego (zachowanie tajemnicy),
- o nieformalność postępowania (brak protokołu; notatki mediatora są na końcu postępowania niszczone),
- o postępowanie w dobrej wierze (uczciwość, mówienie prawdy, niemanipulowanie),
- o poszanowanie godności każdego uczestnika postępowania mediacyjnego,

w odniesieniu do mediatora:

- o bezstronność mediatora (w stosunku do stron i problemu),

w odniesieniu do stron konfliktu:

- o dążenie do kompromisu i gotowość zawarcia ugody
– mediator powinien odebrać od stron deklarację takiego postępowania na początku mediacji,
- o samodzielność, autonomiczność konfliktu (własność)
– mediator powinien pozostawić stronom możliwość samodzielnej decyzji wobec wszystkich kwestii dotyczących konfliktu oraz ponoszenia za nie odpowiedzialności,
- o satysfakcja dla obydwóch stron (jako efekt mediacji).
– mediator powinien przeprowadzić pod tym kątem weryfikację ugody przed jej ostatecznym przyjęciem i podpisaniem

CECHY I UMIEJĘTNOŚCI MEDIATORA

I. CECHY MEDIATORA

- POKORA – wobec ludzi i rzemiosła,
- SZACUNEK I LOJALNOŚĆ wobec ludzi i zasad.
- ŚWIADOMOŚĆ SIEBIE I POTRZEBY DOSKONALENIA.

II. UMIEJĘTNOŚCI MEDIATORA

posługiwania się profesjonalnymi procedurami, metodami i technikami mediacyjnymi

I. CECHY MEDIATORA

Pokora i szacunek – wobec życia, siebie i innych ludzi, wobec ludzkich spraw,

- poszanowanie wartości innych ludzi,
- respekt wobec ludzkich więzi.
- lojalność wobec cnót moralnych i uniwersalnych wartości etycznych,

Świadomość siebie i wewnętrzna siła – znajomość walorów i słabości (stałe poznawanie siebie, własna terapia),

- o świadomość potrzeby doskonalenia siebie,
- o zdolność panowania nad swoimi emocjami.

Walory mediatora:

- 1) wiara w sukces i konsekwencja w dążeniu do osiągania celów,
- 2) opanowanie, cierpliwość, konsekwencja, wytrwałość,
- 3) praca nad sobą (*zaznajomileś się z istotą i podłożem konfliktów – to znaczy, że pracujesz nad sobą*).

KRAJOWE CENTRUM MEDIACJI

II. UMIEJĘTNOŚCI MEDIATORA

Profesjonalizm - znajomość rzemiosła – psychologii konfliktu, prawidłowej komunikacji, zasad i procedur negocjacji i mediacji, reguł „temidy” (wymiaru sprawiedliwości) oraz podstaw prawnych mediacji,

- o lojalność i praworządność – przestrzeganie zasad prawnych,
- o świadomość potrzeby nie osądzania innych – wypełnianie jej reguł w toku mediacji,
- o zdolność bycia bezstronnym oraz zdolność przewidywania skutków – stosowanie zasad bezstronności.

Wymiary profesjonalizmu mediatora.

- Mediator zna psychologię konfliktu – posiada wiedzę historyczną, kulturową, ekonomiczną, prawną i społeczną dotyczącą diagnozowania konfliktów – poznawania ich podłoża (źródeł) oraz istoty, przyczyn eskalacji konfliktu.
- Mediator w ramach rzemiosła mediacyjnego – zarządza konfliktem – porządkuje konflikt i pomaga ograniczając do minimum swoją ingerencję w życie innych ludzi.
- Mediator w ramach sztuki mediacji – daje otuchę, nadzieję, wsparcie. Powinien więc szanować ludzi oraz mieć respekt dla ich spraw i wartości.

Walory mediatora:

- 4) otwarty na dialog i gotowość przyjmowania krytyki,
- 5) sprawność językowa,
- 6) działanie w zgodzie z zasadami mediacji, sztuką motywacji, retoryki, przełamywania impasu, demaskowania manipulacji.

WALORY MEDIATORA (zebrane)

- 1) wiara w sukces i konsekwencja w dążeniu do osiągania celów,
- 2) opanowanie, cierpliwość, konsekwencja, wytrwałość,
- 3) praca nad sobą (zaznajomiłeś się z istotą i podłożem konfliktów – to znaczy, że pracujesz nad sobą),
- 4) otwartość na dialog i gotowość przyjmowania krytyki,
- 5) sprawność językowa,
- 6) działanie w zgodzie z zasadami mediacji, sztuką motywacji, retoryki, przełamywania impasu, demaskowania manipulacji.

PODSTAWOWE I NAJWAŻNIEJSZE TECHNIKI STOSOWANE MEDIATORA:

- a) dopasowanie w komunikacji i empatia mediacyjna,
- b) aktywne słuchanie i parafraza,
- c) umiejętne zadawanie pytań otwartych,
- d) sprawność językowa,
- e) dowartościowanie,
- f) neutralna komunikacja niewerbalna.

PROCEDURY KODEKSU ETYCZNEGO

Komisja etyki monitoruje:

- kompetencje mediatora w zakresie psychologii konfliktu – wiedzy historycznej, kulturowej, ekonomicznej, prawnej i społecznej dotyczącej diagnozowania konfliktów – poznawania ich podłoża (źródeł) oraz istoty,
- rzemiosło i profesjonalizm działania mediatora – przestrzeganie podstawowych zasad,
- działanie w obszarze sztuki mediacyjnej, motywacji, aktywizacji i inspiracji,
- nieinwazyjność stosowanych przez mediatora technik konstruktywnego i pozbawionego manipulacji postępowania w konflikcie (zagrożenia wynikać mogą z eskalacji konfliktów wskutek niewłaściwego postępowania mediatora).

KRAJOWE CENTRUM MEDIACJI

www.mediacje.pl, szkolenia@mediacje.pl, tel./fax. 0-12/ 642-12-30 – opracowanie: Jerzy Śliwa © Kraków 2007